

Dönem : 1

Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 109

Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün VI ncı maddesinin A fıkrasının 3 ncü bendinde yapılacak değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/261)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1503/2631

20 . 8 . 1962

Millet Meclisi Başkanlığına

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 6 . 8 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün VI ncı maddesinin (A) fıkrasının 3 ncü bendinde yapılacak değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» gerekçesi ve eki ile birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

GEREKÇE

14 Haziran 1957 tarihli ve 7015 sayılı Kanun ile onaylanarak yürürlüğe giren Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün VI ncı maddesinin (A-3) bendinin ilk cümlesi anılan Ajansın Umumi Heyetinin 4 Ekim 1961 tarihli toplantısında, Statüsünün XVIII ncı maddesi gereğince, oylamaya katılan üyelerin üçte ikisinin çoğunluğu ile kabul edilmiştir. VI ncı maddenin (A-3) bendinin şekli şöyledir :

«Genel Kurul bu maddenin (A-1) bendinde zikredilmiş olan bölgelerdeki üyelerin Mecliste âdil bir şekilde temsilini sağlamayı göz önünde tutarak ve Meclisin bu kategorideki üyeleri arasında, Kuzey - Amerika hariç, her zaman, Lâtin Amerika bölgesinden 3, Orta - Doğu Afrika bölgesinden 3 ve diğer bölgelerin herbirinden 1 temsilci bulunduracak şekilde Meclise 12 üye seçer.»

Bu değişiklik istiklallerini kazanarak Ajansa üye olan Orta - Doğu Afrika bölgesindeki yeni devletleri de göz önünde tutarak bu bölge memleketlerinin Mecliste daha yüksek bir nisbette temsilini sağlamak üzere yapılmıştır. Değişikliğin diğer bir sebebi de (A-3) bendi gereğince yapılan seçimler sonucunda boş kalan «değişen üyelik yeri» tâbir edilebilecek üç yerden esasen ikisini, Ajans dâhilinde üye devletlerce varılan mutabakat üzerine fiilen elinde bulunduran Lâtin Amerika bölgesine bu yerlerin tahsisidir.

1961 yılı başlangıcı esas olarak alınırca, 23 üyesi olan İdareciler Meclisinde, her bölge şu nisbetlerde temsil olunmakta idi : 1. Kuzey - Amerika % 100, 2. Lâtin Amerika % 25, 3. Batı - Avrupa % 31,7, 4. Doğu - Avrupa % 30, 5. Orta - Doğu Afrika % 16,6, 6. Güney - Asya % 50, 7. Güney - Doğu Asya ve Pasifik % 28,5, 8. Uzak - Doğu % 50.

Eski A : 3 bendine göre İdareciler Meclisindeki üye adedi 23 idi. Kabul olunan değişiklikle üye adedi 25 e çıkmıştır.

VI ncı maddenin A - 1 bendine göre İdareciler Meclisinin 5 üyesi Atom Enerjisi Teknolojisinde en ileri 5 Devlet olan Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, Kanada, İngiltere ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğidir. Başlangıçta bir ihzari Komisyon tarafından tesbit edilen bu Devletler bir yıl

için İdareciler Meclisince tâyin edilir. Ajansın kuruluşundan beri üye oldukları cihetle kendilerine tabii üye denebilir.

Zikredilen 5 Devletin dâhil bulunmadığı geri kalan 5 bölgenin, hammadde istihsali de dâhil, Atom Enerjisi Teknolojisinde en ileri 5 devleti de İdareciler Meclisince bir yıl için tâyin edilir. Fakat üyelikleri her yıl yenilenir. Bu devletler şunlardır : Güney Afrika Birliği, Brezilya, Hindistan, Japonya ve Avustralya.

VI ncı maddenin A - 2 bendine göre, hammadde müstahsılı 4 devletten (Belçika, Polonya, Portekiz ve Çekoslovakya) ikisi, ayrıca, Atom Enerjisi sahasında yardım yapan bir Devlet keza İdareciler Meclisince tâyin olunur. Bu grup üyeler de münavebe ile bir yıl İdareciler Meclisi üyeliği yaparlar.

Bu suretle, İdareciler Meclisinde tabii üyelik olarak adlandırılabilir 13 yer bulunmaktadır.

Son değişikliğe göre, geri kalan 12 üyelik her yıl yapılmakta olan Genel Kurul toplantılarında iki yıl için seçilen devletlerden teşekkül eder. Bunlar, Kuzey - Amerika bölgesi hariç tutulduğu cihetle, geri kalan 7 bölgeden seçilir. Ancak, yapılan değişikliğe göre bu bölgelerin her birinden eskiden birer üye seçilirken, şimdi Lâtin Amerika, Orta - Doğu - Afrika bölgelerinden üçer temsilci seçilecektir. Diğer bölgeler eskisi gibi Meclise birer üye ile katılabilecektir.

Bu durumda İdareciler Meclisinin 25 e balığı olan üyeliklerden biri boşta kalmaktadır. Bu yerin bir Avrupalı Devlete tahsisi teamül haline gelmiş olup memleketimiz de İdareciler Meclisine bu yer için seçilecektir. Bu yere münavebe ile seçilmek üzere «Tâli Avrupa Grubu» diye adlandırılan ve İspanya, İsviçre, Avusturya, Yunanistan ve Türkiye'den müteşkil bulunan üyeler kendi aralarında mutabakata varmıştır. Memleketimiz 1957 - 1959 yılları arasında Afrika - Orta - Doğu bölgesinden seçilmek suretiyle İdareciler Meclisi üyeliği yapmış bulunmaktadır.

Yukarda sebepleri belirtilen değişikliğin tarafımızdan da kabulü faydalı düşünülerek bunun onaylanmasının uygun bulunması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirine sunulur.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/261

Karar No. : 24

17 . 2 . 1963

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün VI ncı maddesinin (A) fıkrasının 3 ncü bendinde yapılacak değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Tümü üzerinde cereyan eden müzakereler neticesinde gerekçede belirtilen hususlar komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu

Başkanı yerine

Sözcü

İstanbul

C. Baban

Diyarbakır

V. Pirinçcioğlu

Kastamonu

İ. Ş. Dura

Kâtip

Sivas

G. Sarısözen

Hatay

A. M. Bereketoğlu

Kocaeli

N. Erim

Rize

E. Y. Akçal

M. Meclisi

Adana

K. Gülek

İstanbul

Ö. Z. Dorman

Manisa

H. Kubat

Zonguldak

K. Esengin

Bursa

M. Tayyar

İstanbul

S. Sarper

Manisa

N. Yenişehircioğlu

(S. Sayısı : 109)

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün VI ncı maddesinin (A) fıkrasının 3 ncü bendinde yapılacak değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 26 Ekim 1956 tarihinde New - York'ta imzalanarak 14 Haziran 1957 tarihli ve 7015 sayılı Kanunla onaylanan Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün VI ncı maddesinin (A) fıkrasının 3 ncü bendinde ilişik şekilde yapılacak değişikliğin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun sözü geçen Statünün XVIII nci maddesinin (C) fıkrasının (1) ve (2) nci bentleri gereğince anılan Ajansa üye devletlerin üçte iki çoğunluğunun onaylama belgelerini Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti nezdine tevdi ettiklerinin bildirilmesi tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

6 . 8 . 1962

Başbakan
İ. İnönü
Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
H. Dinçer

Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
E. Alican
Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
T. Feyzioğlu

Devlet Bakanı <i>H. O. Bekata</i>	Devlet Bakanı <i>R. Aybar</i>
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Adalet Bakanı <i>A. K. Yörük</i>
Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Kurutluoğlu</i>
Dışişleri Bakanı <i>F. C. Erkin</i>	Maliye Bakanı <i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>Ş. R. Hatipoğlu</i>	Bayındırlık Bakanı <i>İ. Seçkin</i>
Ticaret Bakanı <i>M. Ete</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Y. Azizoglu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>O. Öztrak</i>	Tarım Bakanı <i>M. İzmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Öçten</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>	Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı <i>C. T. Karasapan</i>
	İmar ve İskân Bakanı <i>F. K. Gökay</i>

26 Ekim 1956 tarihinde New - York'ta imzalanarak 14 Haziran 1957 tarihli ve 7015 sayılı Kanunla onaylanan Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün VI ncı maddesinin (A) fıkrasının 3 ncü bendinin değişik şekli

«Genel Kurul bu maddenin A - 1 bendinde zikredilmiş olan bölgelerdeki üyelerin Mecliste âdil bir şekilde temsilini sağlamayı göz önünde tutarak ve Meclisin bu kategorideki üyeleri arasında, Kuzey - Amerika hariç, her zaman, Lâtin Amerika bölgesinden 3, Orta Doğu - Afrika bölgesinden 3 ve diğer bölgelerin her birinden 1 temsilci bulunduracak şekilde Meclise 12 üye seçer.»